

POZNÁMKY K PREDNÁŠKE Z ÔSMEJ KAPITOLY – PUTOVANIE PO PÚŠTI

- I.** Úvod do putovania po púšti
 - A.** Kniha Numeri – hebrejsky, B'midbar: „na púšti“
- II.** Štart do Kanaánu zo Sinaja
 - A.** Sčítanie ľudu, usporiadanie tábora (Numeri 1–2)
 - 1.** Svätostánok a archa v strede
 - a.** Dôležitosť Božej prítomnosti
 - i.** KKC 1183: svätostánok v katolíckych kostoloch
 - 2.** Štyridsať etáp na ich ceste: čas testovania
 - B.** Kňazské povinnosti a oddanosť (Numeri 3–8)
 - 1.** Áronovo požehnanie (Numeri 6:22-26)
 - a.** Písmeno shin začína slovo Shaddai (El Shaddai = „Všemohúci“)
 - 2.** Nová zmluva: kňazstvo veriacich
 - 3.** Úloha Levitov (pozri Numeri 7, 1–4, 8:5, 8:14)
 - C.** Pascha a odchod (Numeri 9–10)
- III.** Naučiť sa dôverovať Bohu: (Numeri 11 – 13)
 - A.** Že zabezpečí ich potreby (sťažnosti na jedlo, Numeri 11)
 - 1.** Kniha Múdrosti 11,15-16
 - 2.** Izrael v štádiu „dospievania“.
 - B.** A tým, ktorých ustanoví autoritou (Miriam, Áron vyzývajú Mojžiša, Numeri 12)
 - 1.** Numeri 12,7 – Mojžiša poveril nad celým Božím domom (bayit, „domácnosť“; al ha-bayit, „nad domácnosťou“).
 - C.** Aby ich priviedol ich do zasľúbenej zeme (Numeri 13)
 - 1.** Kadesh Barnea, „miesto odlúčenia“ (kadosh = „svätý“, oddelené, odlišné), súvisiace so slovom pre manželstvo (kiddushin), modlitba za mŕtvych (kaddish)
 - a.** Vyslaných dvanásť špiónov z každého kmeňa
 - b.** Správa od špiónov
- IV.** Vzbura a trest (Numeri 14 – 19)
 - A.** Ľudia sa búria (Numeri 14)
 - 1.** Božia odpoveď: pre nedostatok dôvery budú štyridsať rokov putovať púšťou
 - 2.** Kajúcna disciplína (Numeri 15)
 - a.** Obety
 - i.** Príklad: nápojová obeta (Numeri 15,5) – prvotiny
 - b.** Odlišné oblečenie – strapce na odevoch (Numeri 15,38)
 - i.** Tallit (modlitebný šál); tzitzitot („strapce“)
 - Dávid odstrihol Saulov odev

- Žena s krvotokom: liečiaci účinok (pozri Malachiáš 4:2 „uzdravenie na krídlach“, kanaph)

B. Korehova vzbura (Numeri 16,25–32)

1. Áronova palica (Numeri 17, 1–2, 8): preukázaná jeho autorita od Boha
2. Zemetrasenie pohltí rebelov

C. Princíp na zapamätanie: Poslušnosť je lepšia ako obeta

V. Mojžiš udiera do skaly (Numeri 20)

- A. Boží pokyn: Hovor so skalou
- B. Mojžišov trest (Jakub 3,1)
- C. Skala ich „nasledovala“ pri putovaní cez púšť
 1. Alegoricky bol tou skalou Kristus (1 Kor 10,4-5)

VI. Presun na sever do Moabu (Numeri 21 – 25)

- A. Porážka Sehona a Oga, kráľov Češbonu a Bášanu
- B. Proroctvo na moábskych pláňach (Numeri 22–24)
 1. Kráľ Balak povedal Balámovi, aby prekliat Izrael
 2. Balámove veštby požehnaní
 - a. „Jasot patriaci kráľovi je v ňom“ (Numeri 23,21)
 - b. „Žezlo sa zdvíha z Izraela“ (Numeri 24,15-17)
 - c. Prepojenie na Nový zákon: Herodes a sväté neviniatka
- C. Izrael hreší: uctievanie Baala z Peoru (Bélfegora) (Numeri 25)
 1. Izrael sa zapája do kultovej prostitúcie
 2. Finés zasahuje, dostane špeciálne kňazstvo

VII. Príprava na vstup do zaslúbenej zeme (Numeri 26 – 36)

- A. Ruben a Gad žiadajú, aby zostali na východnej strane
- B. Záverečné pokyny
 1. Štyridsať etáp cesty, pokyny na dobytie (Numeri 33)
 2. Územné hranice (Numeri 34)
 3. Levitské mestá (Numeri 35)
 4. Dedičné podiely pre Efraim a Manasses
 5. Deuteronomium: „druhý zákon“ (Mojžišove posolstvo na rozlúčku)
 - a. Zákony zavedené pre tvrdosť srdca
 - i. Príklad: rozvod (Numeri 24)
 - b. Zabezpečenie miesta uctievania a kráľa (Numeri 27)
 - i. Zákaz hromadenia vozov, manželiek, zlata
 - c. Dva kľúče k prežitiu v Kanaáne
 - i. Boh je len JEDEN (Š'ma Izrael)

ii. Učte svoje deti (Deuteronomium 6:6-9) – mezuza, „prahy dveří“

C. Mojžišova smrt'

Kapitola osem odpovede – Putovanie po púšti

Moderátori: Prečítajte si tieto odpovede na otázky vopred, čo vám pomôže pripraviť sa na vedenie diskusie v malých skupinách.

Účastníci: Upevnite si to, čo ste sa naučili prečítaním si týchto odpovedí po diskusii v malej skupine predtým, ako prejdete na ďalšiu lekciiu.

A. Kontext príbehu

Moderátori: Nájdite si chvíľku na zopakovanie kontextu a toho, čo ste sa naučili v predchádzajúcom stretnutí. Ak chcete, použite nasledujúcu otázku na povzbudenie diskusie:

- *Ako vám môže spôsobiť, akým sa Boh staral o Izrael, pomôcť dôverovať Bohu vo vašom vlastnom živote?*

B. Prečítajte si príbeh

Moderátori: Ak je čas, požiadajte niekoho, aby každú pasáž prečítal nahlas predtým, než sa o nej bude diskutovať.

C. Pozrite sa hlbšie

- 1) Izrael je na hore Sinaj už rok. Ľudia dostali Zákon a uistenie o prítomnosti Boha vo svojom strede, tróniacom na Arche zmluvy. Teraz sa pripravujú na odchod do Kanaánu.
 - a) Prečítajte si Numeri 1–2. Čo dal Boh Mojžišovi urobiť predtým, ako sa vydal na cestu? Aký mal zámer?

Predtým, ako odídu do Kanaánu, Boh dal Mojžišovi vykonať súpis všetkých mužov vo veku dvadsať rokov a starších, ktorí sú schopní slúžiť v armáde, a zoradiť ich do pochodového poriadku podľa kmeňa. Boh zhromažďuje národ do boja.

- b) Jeden kmeň je z tohto procesu vyňatý. Prečo?

Kmeň Lévi sa pri sčítaní nepočíta. Toto je kňazský kmeň – Boh ich oddelil po incidente so zlatým tel'atom namiesto všetkých prvorodených synov Izraela (ktorí boli pôvodne oddelení Bohom počas prvej Paschy). Pretože sú zodpovední za starostlivosť o Svätostánok, nebude sa od nich očakávať, že budú bojovať a nebude sa s nimi počítať. (Poznámka: Po odčlenení Léviho sa celkový počet dvanástich kmeňov ráta tak, že sa Jozef počíta ako dva kmene pod vedením jeho synov Efraima a Manassesa — dvojitém podielom dedičstva Jakub požehnal Jozefa predtým, ako zomrel).

- 2) V Numeri 10 zvuky strieborných trúb prepožičiavajú izraelskému postupu rozhodne vojenský nádych. Všimnite si poradie sprievodu, najmä spôsob, akým sú Archa zmluvy a Svätostánok umiestnené vo vzťahu ku kmeňom. Kto alebo čo je úplne vpredu a o čom to svedčí? (Pozri Numeri 10, 33–36.)

Archa vedie ľudí ako dobyvateľskú armádu. Prítomnosť archy a Mojžišovho volania k Bohu zakaždým, keď sa vydajú na cestu, bude trvalou pripomienkou toho, že Boh zakladá toto nové kráľovstvo (nie ľudia) a že ich On povedie a On porazí ich nepriateľov. Ak sa im úlohy niekedy zdajú príliš ťažké, toto im pripomína, že o víťazstve nerozhoduje ich moc a schopnosti, ale Božia moc.

IZRAELSKÍ REBELI (NUMERI 11-25)

- 3) Keď ľudia odídu z Egypta, Boh hovorí Mojžišovi, že pošle mannu, aby „otestoval“ ľudí. Prečítajte si Deuteronomium 8. (Deuteronomium pre naše účely ponúkame ako doplnkovú knihu pre toto obdobie. Je v nej zaznamenaný aj Mojžišov posledný príhovor k ľudu predtým, ako vstúpia do Kanaánu.)

- a) Vysvetlite Boží zámer poskytnutia manny ľudu, a čo sa z toho majú naučiť.

Boh nechce, aby naňho jeho deti zabudli v blahobyte, keďže sa chystajú vstúpiť do Kanaánu, krajiny „oplývajúcej mliekom a medom“. Budú vystavení veľkému pokušeniu pripísať si zásluhy za svoj úspech a zabudnúť, že v živote sú väčšie dobré ako jedlo. Slovo Božie a poslušnosť Slovu sú dôležitejšie.

- b) Prečítajte si Numeri 11. Izrael na začiatku putovania neprejde Božou skúškou. Čo to hovorí o vzťahu Izraela s Bohom?

Odmietaním Božieho daru – manny - Izrael odmieta Boha a jeho zaopatrenia. Zlyhá v skúške viery. Ľudia nedôverujú Bohu a nie sú mu vďační. Pozerajúc sa na jeho dobrý a štedrý dar nazývajú ho zlým, chcú niečo iné než to, čo Boh považuje pre nich za dobré. Správajú sa ako Adam a Eva pri strome poznania dobra a zla.

- c) **Prepojenie na Nový zákon:** Prečítajte si Evanjelium podľa Matúša 4, 1-4, v ktorom Ježiš odmieta Satana pomocou Mojžišových slov z knihy Deuteronomium 8, 3. Aké paralely medzi týmito príbehmi vidíte?

Ježiš, Boží jednorodený Syn, je tiež pokúšaný na púšti, ale nedovoľuje satanovi, aby mu zobral dôveru v Boha. Syn Izraela na púšti robí to, čo Izrael nedokázal – je poslušný Božiemu Slovu. Poslušnosť tomu Slovu – nielen chlieb samotný – prináša život.

- 4) V Numeri 12 prichádza útok na Mojžišovu autoritu od jeho najbližších, jeho súrodencov Miriam a Árona. Aká je skutočná povaha ich sťažnosti a ich postoja k autorite, ktorú dáva Boh?

Protest proti Mojžišovej Kušitskej manželke zahaľuje skutočný dôvod hnevu Miriam a Árona, ktorým je Mojžišova autorita a zvláštny vzťah s Bohom. „Vari Pán len Mojžišovi hovoril? A nehovoril aj nám?“ sťažujú sa. Hnevá ich spôsob, akým Boh zdieľa svojho Ducha so sedemdesiatimi staršími, namiesto toho, aby dal väčšiu úlohu im. Boh ich trestá. Keď Mojžiš prosí o odpustenie trestu, v Numeri 12, 14 Boh prirovnáva svoje napomenutie Miriam k otcovskému napomenutiu dcéry v hanbe. Ona pohŕda vysokým postavením, ktoré jej dal Boh (Micheáš 6, 4 hovorí, že Boh poslal Miriam a Árona spolu s Mojžišom, aby viedli Izrael) a chce viac. Na Bohom ustanoveného vodcu žiarli, namiesto toho, aby ho rešpektovala, čo je jej povinnosťou voči Bohu. (Pozri KKC 2234 o našej povinnosti ctiť tých, ktorým Boh dal autoritu.)

5)

- a) Vyzerá to tak, že Izrael je konečne pripravený vlastniť krajinu zaslúbenú Abrahámovi. Prečítajte si Numeri 13–14. Čo sa stane?

Boh hovorí Mojžišovi, aby poslal mužov preskúmať zaslúbenú zem – krajinu nesmiernej dobroty, „krajinu, ktorá oplýva mliekom a medom“ (Numeri 14, 8). Namiesto toho, aby sa sústredovali na dobrotu Božieho daru pre nich, ľudia zabúdajú na Božie zaslúbenia a dobre preukázajú silu a sústredia sa na jedinú prekážku: veľkosť miest a nepriateľov, ktorých budú musieť dobyť, aby získali pôdu. Desiat mužov sa vracia a hovorí, že šance sú proti nepriateľom minimálne. Len dvaja (Jozue a Kaleb) dôverujú Bohu.

- b)** Porovnajte skúšku, ktorej čelí Izrael pri špehovaní krajiny, so skúškou, ktorej čelili Adam a Eva.

Tak ako izraelský ľud dovoľuje, aby veľkosť nepriateľa zatienila ich vieru v Boha, Adam a Eva dovolili, aby im veľkosť hada a jeho falošné sľuby zakryli pohľad na Božie požehnanie a zatienili pamäť na jeho Slovo. Adam a Eva podľahli. V izraelskej skúške je nádej: dvaja z dvanástich mužov dôverujú Bohu.

- c)** Napriek tomu, čo vedia o Bohu a čo im bolo sľúbené, ľud Izraela nedôveruje Bohu. V dôsledku toho budú putovať po púšti: jeden rok za každý deň, ktorý strávili špehovaním krajiny. Čo vám tento neúspech v izraelskom príbehu hovorí o povahe hriechu a jeho treste? Existuje nejaká súvislosť?

Povaha hriechu Izraela odhaľuje nezrelosť ich viery. Tento nedostatok viery by ich mohol zničiť, ak by im teraz bolo dovolené pokračovať do zaslúbenej krajiny. Boží trest – jeden rok putovania púšťou za každý deň skúmania krajiny – znamená, že tí, ktorým chýba viera na dobytie krajiny, do krajiny nevstúpia. Dostanú, o čo žiadajú, keď povedia: „Kiež by sme boli pomreli v Egyptskej krajine! Kiež by sme boli pomreli aspoň tu na tejto púšti!“ (Numeri 14, 2). Trest nie je len represívny; je tiež nápravný. Ako hovorí Mojžiš v Deuteronomiu 8, zmyslom všetkých skúšok, ktorými Izrael prechádza na púšti, je naučiť ich poslušnosti a spoliehaniu sa na Boha. Je to preto, aby všetko dobre dopadlo, keď vstúpia do Kanaánu.

6)

- a)** V Numeri 16 – 17 prichádza druhý útok na Mojžišovu autoritu, tentoraz od ľudu. Aké je to obvinenie a komu je táto výzva skutočne určená?

Pripomeňme si, že počas prvej Paschy si Boh vyžiadaval prvorodeného muža z každej egyptskej rodiny. Po incidente so zlatým teľaťom boli Leviti – tí, ktorí sa zastali Pána – oddelení namiesto prvorodených synov národa. Medzi levitskými rodinami dostali kňazstvo Áron a jeho synovia. Teraz je ich autorita spochybnená. Niet divu, že pochádza od súkmeňovcov: Korach je Levita, ktorý chce byť kňazom. Tí, ktorí ho podporujú v jeho útoku, sú z kmeňa Rubena, Jakubovho prvorodeného syna, ktorý spochybnil autoritu svojho otca a tým stratil postavenie a práva prvorodeného (v knihe Genezis). Aká je ich sťažnosť? Každý je svätý keďže Boh prebýva v ich strede, takže si myslia, že Mojžiš a Áron nemajú právo sa vyvyšovať. Vyzývajú Mojžiša na nápravu, ale ich skutočnou výzvou je spochybňovanie Boha a jeho výsady menovať vodcov.

- b)** V čom sa Božia odpoveď líši od jeho odpovede na Miriaminu vzburu? Aký trvalý dôkaz dáva, že Áronova autorita pochádza od neho?

Boh netrestá len spochybňovateľov, zabije aj ich rodiny a nasledovníkov. Keď sa ľudia sťažujú, 14 700 ďalších zomrie na mor. Iba Áron – ktorý ako právoplatný kňaz páli kadidlo a koná obrad zmierenia – je schopný odčiniť hriech a zastaviť mor. Rovnako ako Leviti táborili okolo archy, aby vytvorili nárazník medzi ľudom a Bohom, Áronovi synovia stoja medzi ľuďmi a Bohom, aby ich oslobodili od súdu. Božie znamenie, že Áron má kňazskú autoritu danú Bohom, je neomylné. Dvanásť prútov predstavujúcich dvanásť kmeňov je ponechaných cez noc v stane svedectva. Na druhý deň Áronova ratolesť nielenže vykličila a vypučala, ale aj rozkvitla a priniesla zrelé

mandle. Mojžiš položil túto ratolesť pred svätostánok (Numeri 17, 10) k Arche zmluvy (Hebrejom 9, 4) ako trvalú pripomienku pre všetkých, ktorí sa búria proti kňazskému vedeniu, ktoré Boh ustanovil.

- 7) Numeri 20: prešlo štyridsať rokov a deti Izraela sú späť v Kadeši. Sťažujú sa na nedostatok vody. Mojžiš dostal pokyn, aby sa pred nimi prihovoral skale, ale on vezme svoju palicu a dvakrát udrie do skaly. V dôsledku toho je jemu a Áronovi zakázané viesť deti Izraela do zaslúbenej zeme. Zdá sa vám to ako tvrdý trest? Prečo si myslíte, že ho dostávajú?

Mojžišov hnev sa zdá byť oprávnený: Toto je ďalšia generácia, ľudia, ktorí mali štyridsať rokov na to, aby sa naučili z lekcie o manne ako dokáže Boh zaopatriť všetko potrebné. Zdá sa však, že sa nič nenaučili. "Počujte teda, vy vzbúrenci," zúri Mojžiš, "vyvedieme pre vás vodu z tejto skaly?" (Numeri 20, 10). Môžeme ho viniť za úder do skaly? Trest sa zdá byť prísny. Jedno pošmyknutie po celoživotnej vernej službe a on a Áron neuvidia ovocie svojej práce. Prečo? Boh hovorí, že Mojžiš mu nedôveruje natoľko, aby si ho vážil ako svätého. Mal veriť, že Boh sa postará slovom, ako povedal, a ukázať to ľuďom. Ale Mojžiš berie veci do vlastných rúk. Budeme vám môcť vyvieť vodu z tejto skaly? - znie skôr ako zúfalstvo a hnev, než ako vďačnosť. Mojžiš začína rozprávať skôr ako kúzelník než ako Boží hovorca. Neposlúchne, a to nie je maličkosť. Nectí Boha ako svätého pred ľuďmi. Izraeliti túto bázeň budú potrebovať predovšetkým u svojho vodcu, keď vstúpia do zaslúbenej zeme, aby si ju nárokovali.

- 8) V Numeri 22 sa Izrael zhromaždil na Moabských pláňach, tesne na východ od rieky Jordán oproti Jerichu. Boh ich priviedol k mnohým vojenským víťazstvám. Miestni králi sú nervózni a najali si mocného proroka Balaama, aby prekliat Izrael. Balaam, ktorý nemôže povedať nič iné ako slová, ktoré mu Boh vkladá do úst, ich namiesto toho požehnáva. Zopakujte si, čo Balaam hovorí o Izraeli v Numeri 22–24. Ako si vysvetľujete veľkosť Božieho požehnania po ich neustálom reptaní a nedostatku viery?

Vysvetlenie pokračujúceho Božieho požehnania Izraela spočíva v jeho charaktere, ktorý sa nemení, a v jeho vernosti prisľúbeniam, ktoré dal Izraelu (pozri Numeri 23, 19-20). Proti Izraelu nemožno robiť žiadne kúzla ani veštenie, pretože je s nimi Boh. Požehnanie prichádza päťkrát, opakuje a rozširuje Božie sľuby a požehnania, ktoré dal Jakub svojim synom. Možno je to pripomienka vernej Božej lásky Izraelu. Jednotlivci môžu zlyhať a prísť o Božie prisľúbenie, ale Boh aj tak urobí, čo povedal.

D. Aplikácia

Moderátori : Ak vám to čas dovoľí, požiadajte členov skupiny, aby sa podelili o svoje odpovede na nasledujúce aplikačné otázky.

Učenie Cirkvi o autorite je založené na Písme – na pasážach, kde Boh menuje vodcov, ktorí ho zastupujú, a učí svoj ľud, aký postoj by mal mať k autorite. Sú to nadčasové princípy, ktoré sa nemenia. Prečítajte si KKC 1897–1900, zamerajte sa najmä na KKC 1899. Spochybnili ste niekedy vy alebo niekto z vašich známych autoritu Cirkvi nad vierou a morálkou? Aké problémy vidíte v dnešnej spoločnosti, ktoré odrážajú výzvy, ktorým čelil Mojžiš od Miriam a Árona alebo od Koracha, Datana a Abirana?

E. Zhrnutie

1. Zapamätajte si toto obdobie podľa jeho farby – farby piesku.
2. Počas putovania na púšti Izrael rebeloval proti Bohu a strávil 40 rokov blúdením na Sinaji kvôli nedostatku dôvery Bohu.

Diskusiu ukončíte modlitbou:

**Ty si počas štyridsaťročného putovania na púšti učil Izrael kráčať vo viere:
Pomáhaj nám dôverovať Ti, Bože.**